

Joensuun seudun joukkoliikenteen vuoden 2022 tulos ja vuosikertomus

SEUJOUKJ 02.03.2023 § 7
4083/02.02.00/2022

Hallinto

Hallintomenojen osalta seudullisen joukkoliikenteen toimintakate oli vuonna 2022 yhteensä noin 9 400 euroa talousarviota heikompi.

Palvelujen tuotoissa näkyy lisäyksenä Waltti lippu- ja maksujärjestelmän kehittämiseen kohdistuneita lisäkustannuksia. Toisaalta kehittämiseen vuodelle 2022 kohdistettu valtionavustus, 28 600 euroa, näkyy hallinnon tuottojen lisäyksenä.

Valtionavustuksella saatiin katettua valtaosa kehittämisestä aiheutuneista kustannuksista. Hankkeen avulla toteutettiin Joensuun seudun joukkoliikenteelle mm. tunnistepohjaiseen lippujärjestelmään siirtyminen arvolippujen osalta, tapahtumalippujen testaus Kalevan kisojen yhteydessä, kausilipputuotteiden käyttöönotto Waltti Mobiilissa, opiskelijatunnistautuminen Opintopolku-palvelussa, maksutapojen lisääminen Waltti-kaupassa ja Waltti Mobiilissa sekä kassaintegraatio palvelupisteessä Waltti-järjestelmän ja kassajärjestelmän välille. Lisäksi hankittiin suunnitteluohjelmisto helpottamaan liikenteen suunnittelua mm. seuraavaa kilpailutuskierrosta varten.

Koronaelvytykseen saadulla valtionavustuksella toteutettiin vuonna 2022 markkinointiviestinnän päivittäminen sekä joukkoliikenteen työmatkaetuuden markkinointi yrityksille. Lisäksi toteutettiin asiakastytyväisyyskyselyn laadinta ja toteutus. Kyselyn tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää bruttoliikennekohteen asiakastytyväisyysbonusten mittaukseen sekä liikenteen suunnitteluun. Valtionavustuksen käyttöaika päättyi vuonna 2022, mutta hanketta jatketaan vielä 2023 yrityskyselyn toteutuksen osalta. Valtionavustusta kohdistui koronaelvytykseen 3 961 euroa.

Hallinnon tuloissa näkyy lisäyksenä VR Yhtymän osallistuminen Asemanseudun pysäköintilaitoksessa sijaitsevan odotustilan vuokra-, siivous- ja vartiointimenoihin. Sopimus tuli voimaan 1.9.2022 alkaen ja VR Yhtymä osallistuu edellä mainittuihin menoihin 50 %:lla.

Hallinto (alv 0)	TA2022	2022	Ylitys + / alitus -
Henkilöstökulut	-149 000	-140 000	-9 000
Palvelut	-329 000	-401 000	72 000
Aineet, tarvikkeet	-15 000	-17 000	2 000
Muut kulut	-46 000	-47 000	1 000
Hallinnon tulot	43 000	67 000	24 000
Waltti-keh., valt.av.	0	33 000	33 000
Hallinnon nettokustannus	-496 000	-505 000	9 000

Kuntien osuudet hallintomenoista on laskettu yhteistyösopimuksen mukaisesti asukaslukujen suhteella:

Nettomenot 2022 (alv0)	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Hallinto TA	367 000	71 000	58 000	496 000
Hallinto TOT 2022	374 000	73 000	58 000	505 000
Ylitys + / alitus -	7 000	2 000	0	9 000

Kuntalaskutuksen oikaisu Kontiolahden ja Liperin osalta huomoidaan vuoden 2023 ensimmäisen laskutuksen yhteydessä: hyvitystä hallinnon osalta Kontiolahdelle noin 2 700 euroa ja Liperille noin 2 200 euroa.

Liikennöinti

Liikennöinnin toimintakate Joensuun seudun joukkoliikenteessä toteutui yhteensä noin 873 000 euroa talousarviota parempana.

Liikennöinnin kulut ylittivät muutetun talousarvion noin 374 000 euroa. Sopimuskorvaukset ylittivät talousarvon noin 343 000 euroa. Vuonna 2022 sopimuskorvauksia maksettiin lähes 1,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa arvioitiin. Ukrainan sodan syttyminen vaikutti oleellisesti polttoaineen hintoihin. Sopimuskorvaukset on sidottu linja-autoliikenteen kustannusindeksiin, jonka nousu vuoden aikana oli yli 10 %.

Toiminnan tuotot ylittivät talousarvion noin 1 248 000 euroa. Liikenteen lipputulot ylittivät talousarvion yhteensä 239 000 euroa. Käteislipputulojen osalta ylitys oli 195 000 euroa, kausilippujen osalta ylitys oli 18 000 euroa. ELY:n bruttoliiikenteen tuloja kertyi noin 7 200 euroa vähemmän kuin talousarviossa arvioitiin.

Ukrainalaisten passilla matkustamisesta saatiin tuloja maahanmuuttovirastolta maaliskuulta yhteensä noin 8 700 euroa. Vastaavana aikana tehtiin maksuttomia matkoja yhteensä 2 170 matkaa. Touko-joulukuussa Ukrainan passilla tai vastaanottokeskuksesta jaettavilla vuorokausilipuilla tehtiin yhteensä 26 200 matkaa.

Toisen asteen oppivelvollisuuslain muutos tuli voimaan 1.8.2021. Sen perusteella toisen asteen koulutuksesta tuli maksutonta peruskoulun vuonna 2021 tai sen jälkeen päättäneille, mikäli koulumatkan pituus on yli 7 km. Tämä muutos on vaikuttanut Kela-tuotteiden omavastuuosuuden ja Kelan tukiosuuden kasvamiseen merkittävästi. Kela omavastuut ja tukiosuus ylittivät muutetun talousarvion noin 216 000 euroa. Tulevina vuosina opiskelijoiden itse maksamat omavastuuosuudet vähenevät edelleen ja toisaalta Kelan maksama tukiosuus lisääntyy.

Koronapandemiasta johtuneisiin lipputulomenetyksiin sekä vuonna 2022 nousseisiin polttoainekustannuksiin myönnettiin valtionavustuspäätöksessä joulukuussa yhteensä 529 000 euroa. Lisäksi valtionavustuspäätöksessä myönnettiin ilmastoperusteista valtionavustusta yhteensä 211 000 euroa. Julkisen henkilöliikenteen valtionavustuksen perusrahoitusta myönnettiin myös 60 000 euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Kaikkien valtionavustusta myönnettiin vuodelle 2022 yhteensä 1 540 000 euroa. Lopullinen valtionavustuksen suuruus selviää maksatushakemuksen käsittelyn jälkeen keväällä 2023.

Liikennöinti (alv 0)	Muutettu TA2022	2022	Ylitys + / alitus -
Kuljetuspalvelut	-11 109 000	-11 483 000	374 000
Valtionavustus	740 000	1 540 000	800 000
KELA koulumatkatuki	1 060 000	1 276 000	216 000
Koulumatkaliput	686 000	678 000	-8 000
Liikennöinnin tulot	3 397 000	3 636 000	239 000
Liikennöinnin nettokustannus	-5 226 000	-4 353 000	-873 000

Joukkoliikenteen valtionavustuksella katettiin 24 % joukkoliikenteen nettokuluista.

Seuraavassa taulukossa näkyvät kuntien maksuosuudet liikennöintimenojen osalta. Liikennöintimenot on jaettu kunnille liikennöinnin arvon mukaan yhteistyösopimuksessa sovitulla tavalla.

Nettomenot (alv0)	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Liikennöinti muutettu TA	3 967 000	763 000	496 000	5 226 000
Liikennöinti TOT 2022	3 364 000	600 000	389 000	4 353 000
Ylitys + / alitus -	-603 000	-163 000	-107 000	-873 000

Kontiolahden ja Liperin hyvitykset huomioidaan vuoden 2023 ensimmäisen laskutuserän yhteydessä. Hyvitys liikennöinnin osalta Kontiolahdelle noin 29 000 euroa ja Liperille noin 23 000 euroa.

Matkustajamäärä

Joensuun seudun joukkoliikenteen matkustajamäärätavoite vuodelle 2022 oli 1,98 miljoonaa matkaa. Vuonna 2022 tehtiin yhteensä 2 270 000 matkaa eli matkamäärätavoite täyttyi. Koronaviruspandemia on vaikuttanut oleellisesti matkamääriin maaliskuusta 2020 alkaen.

Vuonna 2022 vielä tammi- ja helmikuun matkamäärät olivat reilusti alle vuoden 2019 lukuja. Kesästä alkaen matkamäärät ovat lähennelleet tai jopa ylittäneet vuoden 2019 kuukausittaiset matkamäärät. Kaikkinensa matkustus lisääntyi 20,3 % verrattuna vuoteen 2021. Verrattaessa matkamääriä koronaa edeltäneeseen ”ennätysvuoteen” oltiin vuonna 2022 enää 6 % vuoden 2019 matkamäärää jäljessä.

Waltti-kortilla olevien tuotteiden osalta matkustus lisääntyi eniten toisen asteen Kela-koulumatkatuotteiden osalta, joiden myynti on siis lisääntynyt maksuttomien koulumatkojen ansiosta.

Muutoinkin matkamäärät ovat lisääntyneet lähes kaikissa tuotteissa, vähennystä on ainoastaan Lapsen 30 vrk lipun ja koululaismatkojen osalta Waltti-tuotteissa. Lapsen 30 päivän lipusta on oletettavasi siirtynyt matkustajia Kelan maksuttomien matkojen piiriin, mikäli koulumatkatuen edellytykset täyttyvät. Koulumatkojen vähentymiseen on vaikuttanut Liperin yläkoulun siirtyminen Ylämyllylle. Samalla koulumatkakoikeutettujen peruskoululaisten lukumäärä väheni ja ylämyllyläisistä suuri osa tekee koulumatkansa pyörillä tai kävellen.

Käteislipulla matkustaneiden määrä on myös lisääntynyt useissa lipputyypeissä. Vähennystä matkamäärissä on havaittavissa veteraanien ja City-lippujen osalta. Ukrainan passilla tai vastaanottokeskuksesta saatavilla vuorokausilipuilla tehtiin vuonna 2022 yhteensä noin 28 400 matkaa.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Matkat	2 018 254	2 125 859	2 268 234	2 297 292	2 422 887	1 688 367	1 887 058	2 269 876
Muutos-%		5,3 %	6,7 %	1,3 %	5,5 %	-30,3 %	11,8 %	20,3 %

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Joukkoliikennelogistikon päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

- merkitä joukkoliikenteen toteutum tiedot tiedokseen,
- lähettää vuoden 2022 seudullisen joukkoliikenteen toiminnan tuloksen tiedoksi kaupunkirakennelautakunnalle sekä Kontiolahden ja Liperin kunnille ja
- hyväksyä seudullisen joukkoliikenteen vuosikertomuksen vuodelta 2022.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.